

PŘEDŠKOLNÍ PEDAGOGIKA 1

Zora Syslová

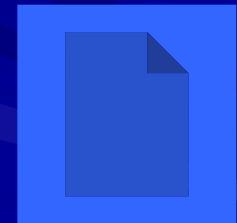
5. Dítě jako subjekt vzdělávání, vzdělávání dětí do 3. let

Potřeby jako východisko pro plánování:

1. Potřeba určitého množství, kvality a proměnlivosti podnětů.
2. Potřeba určité stálosti, řádu a smyslu v podnětech.
3. Potřeba prvotních citových a sociálních vztahů.
4. Potřeba identity, společenského uplatnění a společenské hodnoty.
5. Potřeba otevřené budoucnosti neboli životní perspektivy.

Matějček, Langmeier

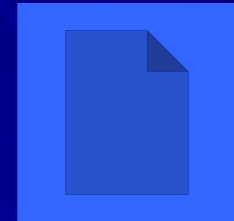
Maslowovův model hierarchie lidských potřeb:

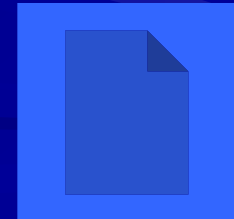
5. Dítě jako subjekt vzdělávání

ROZVOJOVÉ CÍLE

■ Kompetence

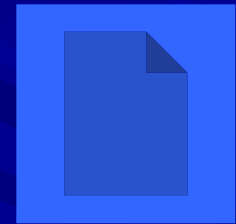

■ Vzdělávací oblasti

5. Dítě jako subjekt vzdělávání

TYPY INTELIGENCÍ

6. Vzdělávání dětí do tří let

Dostupnost služeb péče o děti se snižuje

- Obce jako zřizovatelé v 90. letech vzhledem k populačnímu vývoji významně snížily počet míst v mateřských školách
- Porodnost již třetí rok za sebou překročila 100 tisíc dětí ročně, roste tlak na kapacitu předškolních zařízení
- Poslední rok předškolního vzdělávání je zdarma a velký počet dětí s odkladem školské docházky vede k vysokému počtu 7letých dětí, které zůstávají v mateřské škole
- Až čtvrtina dětí mezi druhým a třetím rokem věku navštěvuje mateřské školy, přestože se do mateřské školy přijímají děti zpravidla od tří let věku

- Nabídka dostupných služeb péče o děti do 3 let věku, kterou v ČR zajišťovala převážně zdravotnická zařízení – jesle, je naprosto nedostatečná.
- Podle názoru předních dětských psychologů nejsou jesle pro dítě nejvhodnější
- Ministerstvo zdravotnictví nepovažuje za nezbytné, aby péče o všestranný rozvoj zdravých dětí do 3 let věku byla dále poskytována v režimu zdravotnického zařízení, neboť není důvod, aby zdravé děti, které nepotřebují zdravotní péči, pobývaly ve zdravotnickém zařízení

Současná situace

Jesle (2005):

- Hlavní město Praha 9 - 351
- Středočeský kraj 3 - 96
- Jihočeský kraj 2 - 90
- Plzeňský kraj 4 - 73
- **Karlovarský kraj 0 - 0**
- Ústecký kraj 10 - 263
- Liberecký kraj 1 - 50
- Královéhradecký kraj 4 - 139
- Pardubický kraj 1 - 18
- Vysočina 3 - 65
- Jihomoravský kraj 3 - 110
- Olomoucký kraj 3 - 100
- Zlínský kraj 7 - 177
- Moravskoslezský kraj 4 - 139
- Česká republika 54 - 1 671

Mateřské školy:

- 24% populace 2letých dětí
- Registrováno 19 996 neuspokojených žádostí o umístění

Počty dětí v MŠ 2008 – podle věku

- **Děti celkem - 301 620**
- **z toho děti narozené 1. 9. 2005 a později - 26 384**
- **1. 9. 2004 až 31. 8. 2005 - 79 025**
- **1. 9. 2003 až 31. 8. 2004 - 88 134**
- **1. 9. 2002 až 31. 8. 2003 - 87 927**
- **1. 9. 2001 až 31. 8. 2002 - 19 699**
- **31. 8. 2001a dříve - 451**

Porovnání počtu jeslí a počtu míst v jeslích v letech 1990 a 2006

1990

■ Počet zařízení - 1 043

■ Počet míst v jeslích - 39 829

2006

■ Počet zařízení 46

■ Počet míst v jeslích - 1445

Řešení – tzv. prorodinný balíček

- Rodinná politika je jednou z hlavních vládních priorit
- Prorodinný balíček podporuje příznivé podmínky pro fungování rodiny
- Cílem není pasivní podpora rodiny, ale vytváření vlídnějšího prostředí rodičům pro snadnější sladění pracovního a rodinného života
- Reaguje zároveň na skutečnost, že na rozdíl od zahraničí u nás téměř neexistují prorodinné služby

- Cílem je vytvořit předpoklady pro legální poskytování péče o děti za úplatu, rozšířit nabídku těchto služeb a zvýšit jejich dostupnost
- Celý systém bude co nejjednodušší, odbyrokratizovaný, levný, snadno aplikovatelný, nenáročný na státní rozpočet a podporující rozvoj soukromého sektoru
- Neformální charakter služby umožňují minimální nutné požadavky, které musí poskytovatel splnit, což předpokládá kontrolu ze strany rodičů, svěřujících své dítě do péče poskytovatele
- Většina navrhovaných opáření funguje obdobně v řadě evropských zemí

■ Otcovské

- (podpora aktivního otcovství), 1 týden do 6 neděl po narození dítěte

■ Rodičovská výpomoc

- např. matka na MD (péče o vlastní dítě do 7 let podmínkou)
- nejvýš 4 děti do 7 let (mimo vlastních)
- požadavky na vybavení místnosti
- max. výdělek 15.000,- Kč (á 5 tis.), neodvádí daně a pojistné

Zahraniční příklady služeb péče o děti

- Živnostenské podnikání
- Miniškolky
  - nejvýše 4 děti (od 6 měsíců do 7 let)
- Firemní školky
  - daňové výhody na provozování

Zahraniční příklady služeb péče o děti

Francie

- O 18 % dětí do 3 let věku pečují licencované (registrované) pečovatelky v jejich domácnostech s podporou státu; je jich 500 tis. (2006)
- 240 tis. dětí od 3 do 6 let věku využívá péči licencované pečovatelky a 49 tis. dětí služby au-pair (2002)

Velká Británie

- Péče o děti v předškolním věku je nejčastěji na soukromé bázi
- Oblíbené jsou tzv. childminders – jde o péči o děti v domácím prostředí, především v domácnosti poskytovatelky; péče je poskytována dětem do 8 let, maximální počet hlídaných dětí je 6

Německo, Švýcarsko

- Velmi rozšířená je „vzájemná rodičovská výpomoc“ (tzv. Tagesmutter nebo Tagesvater)
- Postupně je rozvíjena od 70. let a především v posledních 15 letech; využívána je hlavně pro péči o děti do 3 let věku (nejvíce mezi 2. a 3. rokem věku), hlídáno může být max. 5 dětí, výdělek je omezen

Rakousko – Vídeň

- Služba Tagesmutter byla v Rakousku zavedena sociální demokracií před více než 30 lety; denní matky se ve své domácnosti pravidelně a za úplatu věnují dětem od nemluvňat do konce povinné školní docházky (ve Vídni je počet dětí limitován na 5 u jedné matky); ve Vídni je 51 % míst, kde se o děti pečuje, v soukromých rukou a město Vídeň jim finančně přispívá

Částečné úvazky žen v EU

	Celkem úvazků	Částečné
Holandsko	69,6 %	54,7 %
Německo	60,0 %	35,1 %
Rakousko	72,1 %	32,3 %
Belgie	67,5 %	27,2 %
ČR	54,1 %	3,9 %
EU 25	60,4 %	22,7 %

Návrh/problémy

Přesunout vzdělávání dětí od dvou let do mateřských škol:

- Zřízení třídy dětí dvouletých
- Integrace dvouletých do heterogenních tříd

K problémům patří – vzdělání učitelek, vybavení mateřských škol

LITERATURA

- BRIERLEY, J. *7 prvních let života rozhoduje*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-109-6
- BRUCEOVÁ, T. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, 1996.
- BURDÍKOVÁ, L., KREJČOVÁ, V. Jedna z cest, jak si vytvořit nové kurikulum pro svoji mateřskou školu (2. část). *In Vedení mateřské školy, koncepce rozvoje školy a její realizace*. Praha: RAABE, 2002, s.18-22.
- HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha: Portál, 2004.
- KOŤÁTKOVÁ, S. *Dítě a mateřská škola*. Praha : Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1568-1
- KOUKOLÍK, F., DRTILOVÁ, J. *Vzpoura deprivantů*. Praha : Makropulos, 1997.
- KOVALIKOVÁ, S. *Integrovaná tematická výuka*. Kroměříž: Spirála, 1995. ISBN 8-901873
- MATĚJČEK, Z. *Co děti nejvíc potřebují*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-853-8
- PREKOPOVÁ, J. *Malý tyran*. Praha : Portál, 1993.
- PŘÍHODA, V. *Ontogeneze lidské psychiky, 1.díl*. 4. vydání. Praha: SPN, 1964.
- SMOLÍKOVÁ, K. a kol. *Pedagogické hodnocení v pojetí RVP*. Praha : VÚP, 2007. ISBN 978-80-87000-10-6
- ŠULCOVÁ, E. *Význam předškolního věku pro zdravý vývoj populace*. Československá psychologie, 1989, ročník XXXIII, č.2, s. 193 – 204.